



OPSTAAN VOOR HET GOEDE

We doen het samen!

Verkiezingsprogramma ChristenUnie Zutphen/Warnsveld
Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Voorwoord

Zutphen is één van de oudste steden van Nederland. Al meer dan 1700 jaar wonen en werken hier mensen. Er is in die honderden jaren enorm veel veranderd, maar één ding blijft gelijk: we wonen hier met elkaar, regelen de dingen met elkaar en zorgen voor elkaar: we vormen een *samenleving*.

De ChristenUnie Zutphen/Warnsveld doet dat vanuit een christelijke basishouding. Vijftig jaar geleden verwoordde Willem Aantjes dat zo:

Het evangelie geeft geen rechtstreekse richtlijnen voor het politieke handelen, maar het geeft wel richtlijnen voor het rechtstreekse politieke handelen en soms heel concreet. Leest u er Mattheus 25 maar eens op na: hongerigen voeden, dorstigen te drinken geven, vreemdelingen huisvesten, naakten kleden, zieken en gevangenen bezoeken.

...

*De wereld hunkert naar christelijke politiek!
Een politiek, die spreekt voor wie geen stem hebben; die handelt voor wie geen handen hebben; die een weg baant voor wie geen voeten hebben; die helpt wie geen helper hebben¹.*



Zet je in voor de bloei van de stad waar je woont, want de bloei van de stad is ook jullie bloei (Jeremia 29:7, Bijbel)

Vanuit deze houding willen wij politiek bedrijven in Zutphen. Niet voor onszelf, maar voor de samenleving van Zutphen en Warnsveld. Samen met al onze inwoners opstaan voor het goede! U mag ons daar altijd over aanspreken!

Karin Oldenhuis
Ine Kamp
Bart-Jan Westerhof
Abel van Dijken

¹ Willem Aantjes, Speech op het eerste CDA-congres, 23 augustus 1975, beter bekend als 'De Bergrede van Aantjes'.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding	3
1.1 Eenzaamheid	4
1.2 Armoede en schulden	4
1.3 Basisvaardigheden	5
1.4 Jeugd	6
1.5 Zorg en ondersteuning	7
Hoofdstuk 2 – Zutphen, de stad waar ik mij thuis voel	8
2.1 Wonen en ruimte	8
2.2 Duurzaamheid	9
2.3 Biodiversiteit en landelijk gebied	10
2.4 Werk en economie	11
2.5 Cultuur en sport	12
Hoofdstuk 3 – Zutphen, de stad waar ik me veilig voel	13
3.1 Sociale veiligheid	13
3.2 Digitale veiligheid	13
3.3 Verkeersveiligheid	14
3.4 Fysieke veiligheid	15
Hoofdstuk 4 – Zutphen, de stad van ons samen	16
4.1 Met inwoners de stad besturen	16
4.2 Met bestuurders de stad besturen	16

Inleiding

De stad Zutphen en het dorp Warnsveld vormen pas een *samenleving* als mensen elkaar zien en helpen, met elkaar praten en zich aan elkaar verbinden. Dat is het principe waar onze democratische rechtstaat op is gebouwd. We kunnen alleen vredig samenleven als we – ondanks alle verschillen – onze basiswaarden op handen én in onze harten dragen. De gemeentelijke overheid staat daarin naast de mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid, mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Deze menselijk maat, dát past bij de ChristenUnie, dát past bij Zutphen en Warnsveld.

Dit vraagt om maatwerk: de één heeft sneller dan de ander ondersteuning nodig. En voor mensen die het niet zelf of samen met de ander kunnen, biedt de gemeente een vangnet. Inwoners moeten een beroep kunnen doen op hun gemeente als hun vrijheid, gezondheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Dat vraagt om een overheid die je als mens en niet als nummer behandelt. Een overheid die makkelijk te benaderen en toegankelijk is.

In een samenleving is het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Dat iedere inwoner de basisvaardigheden (zoals kunnen lezen, kunnen rekenen en digitaal vaardig zijn) heeft om zijn of haar ruimte in te kunnen nemen. Het is de afgelopen jaren een stevig aandachtspunt van ons geweest. We blijven ervoor pleiten om die basisvaardigheden voor iedereen op peil te brengen en te houden. En onze eis aan de gemeente blijft om haar brieven, formulieren en website in duidelijke taal op te stellen.

Wij zijn er trots op dat, dankzij de ChristenUnie, het thema ‘vergrijzing’ is opgepakt door de gemeente. We zien het in alle beleidsstukken terugkomen. Op het gemeentehuis is men er langzamerhand van doordrongen dat de samenstelling van onze bevolking wat leeftijd betreft enorm gaat veranderen de komende jaren. Die groei van het aantal ouderen stelt ons voor uitdagingen en kansen waar we het met elkaar structureel over moeten hebben. De ChristenUnie zal daarop blijven toezien.

De ChristenUnie Zutphen/Warnsveld kijkt bij de zorg voor inwoners ook verder dan de gemeentegrenzen. Zutphen voldoet aan de norm voor opvang van asielzoekers zoals in de Spreidingswet is vastgesteld. Maar het is onze stellige overtuiging dat wij in Zutphen meer kunnen doen. Mocht het COA bij de gemeente aankloppen voor meer opvang, dan staan wij daar voor open. Wij blijven daarbij hameren op tijdige en goede voorlichting hierover naar de inwoners en een degelijk participatieplan.

We gaan zorgvuldig om met de plek waar we wonen, leven en bewegen. Daarom zijn er duurzamere keuzes nodig de komende vier jaar. Zo komt de schepping tot bloei, door en voor mensen.

De ChristenUnie maakt zich sterk voor een degelijk financieel beleid. Zutphen staat er goed voor met een sluitende begroting en een goede financiële reserve. De ChristenUnie zet zich ervoor in om dat zo te houden. We gaan zorgvuldig om met de uitgaven van de gemeente. We halen niet méér op bij onze inwoners dan nodig is om de taken te kunnen uitvoeren.

Hoofdstuk 1 – Zutphen, de stad waar iedereen mee telt!

De ChristenUnie Zutphen/Warnsveld is ervan overtuigd dat mensen zijn gemaakt om samen te leven. In Zutphen en Warnsveld leven we samen en leren we van elkaar door elkaar de hand te reiken, elkaar te stimuleren, samen te werken en door er te zijn voor anderen. Wij vinden het belangrijk dat er voldoende ruimte is voor gemeenschappen, voor verenigingen, voor sporten en voor kerken en moskeeën. Voldoende ruimte voor ouders om hun kinderen op te voeden, voor ouderen om samen oud te worden en voor jongeren om hun vleugels uit te slaan.

De gemeente moet dienstbaar zijn aan die vrijheid, zodat alle inwoners tot hun recht komen. Voor wie het zelf niet redt, zorgen we samen. De overheid is er als schild voor de zwakken. Wij zijn ons ervan bewust dat omzien naar elkaar niet alle problemen oplost, maar het geeft de betrokkenen plezier, voldoening en verbinding.

Daarom **staan wij op voor het goede.**

1.1 Eenzaamheid

Eenzaamheid vormt een steeds groter risico, vooral bij ouderen. Maar laten we zeker de jongeren niet vergeten. Eenzaamheid kan ons allemaal overkomen. We willen dat de gemeente het omzien naar elkaar ondersteunt en maatschappelijke organisaties stimuleert om hier actief mee bezig te zijn. Buurthuizen, kerken en verenigingen krijgen ruimte en worden aangesproken op hun sociale rol. We zijn blij met de versterking van de wijkcentra en buurthuizen in Zutphen. De pilot [Voorzorgcirkel](#) in de Zuidwijken volgen wij met belangstelling. De cirkels van zorg die in de buurt zijn gevormd als netwerk dat voor elkaar klaarstaat, is een laagdrempelige vorm van zorg. Noaberschap wordt zo in de wijk vormgegeven. Bij een goede evaluatie zien wij die graag uitgebreid naar andere wijken.

De ChristenUnie staat op voor:

- Ondersteuning van projecten, waarin omzien naar elkaar belangrijk is.
- Een gemeente die zich aansluit bij een lerend netwerk om te leren van en met andere gemeenten.
- Gemeentelijk beleid, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van ervaringsdeskundigen.
- Het navolgen van het voorbeeld van Hilversum met een structureel beleid voor de aanpak van eenzaamheid – [Uitvoeringsagenda Eenzaamheid 2024-2030](#).

1.2 Armoede en schulden

Armoede en schulden hebben een enorme impact op mensen en hun gezinnen. Te veel inwoners van Zutphen en Warnsveld leven onder of net boven de armoedegrens en ervaren de stress van financiële onzekerheid. De ChristenUnie staat op voor een barmhartig en rechtvaardig armoedebeleid, waarbij hulp makkelijk vindbaar en aan te vragen is. Wij zijn

erg blij met de Lokale Aanpak Bestaanszekerheid die als uitgangspunt dient in onze gemeente. De doelstellingen in deze aanpak onderschrijven we van harte: *Over twintig jaar is niemand meer bestaansonzeker in Zutphen.*

De ChristenUnie vindt wel dat de gemeentelijke overheid deze lokale aanpak nog meer handen en voeten kan geven. Zo moeten hulpaanbieders meer en beter met elkaar samenwerken. Het moet duidelijk zijn wat ze doen en hoe ze dat doen. Ook moet de hulp die ze aanbieden voor iedereen te vinden zijn. Jongeren moeten proactief benaderd worden. We moeten het aantal jongeren in Zutphen dat een bijstandsuitkering krijgt verminderen. Hun toekomstperspectief willen we verbeteren.

Daarom staan wij op voor:

- ✦ Blijvende ondersteuning van projecten die mensen in armoede helpen, zoals de Voedselbank, de Kledingbank en jaarlijks uitdelen van kerstpakketten door de kerken in Zutphen.
- ✦ Eén loket voor alle vragen rond geldzorgen. Allen die daarvoor in aanmerking komen, krijgen automatisch de middelen uit de inkomensondersteunende regelingen en hoeven niet zelf jaarlijks deze bedragen aan te vragen.
- ✦ Betere samenwerking tussen de partijen die ondersteunen bij het oplossen van schulden. Hulpverleners werken samen en verwijzen naar elkaar door, zonder het contact met de inwoners te verliezen.
- ✦ Gericht vragen naar het hebben van basisvaardigheden op gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden bij ondersteuning van oplossen van schulden. 50 % van de mensen met schulden, ontbreekt het aan deze basisvaardigheden. Het missen van basisvaardigheden kan een oplossing van schuldproblematiek in de weg staan.
- ✦ Financiële educatie van jongeren, statushouders en iedereen die beter grip op de financiën wil hebben.
- ✦ De ChristenUnie zal erop toezien dat er jaarlijks gerapporteerd wordt over de inzet van het werk rond schuldhulp, zowel kwalitatief als kwantitatief. Rapportages moeten SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden) geschreven en controleerbaar zijn. Zo kunnen we controleren of ons beleid vruchten afwerpt.

1.3 Basisvaardigheden

In Zutphen heeft [13 tot 16](#) procent van de inwoners moeite met lezen en schrijven; nog meer mensen hebben beperkte digitale vaardigheden. Dit belemmert deelname aan de samenleving. Een tekort aan basisvaardigheden gaat vaak samen met financiële onzekerheid, eenzaamheid en een structureel gevoel van minderwaardigheid. De ChristenUnie maakt zich sterk voor een integrale aanpak op deze vlakken.

De ChristenUnie staat op voor:

- Een integrale aanpak van versterking van basisvaardigheden. De ChristenUnie wil dat inwoners die hulp krijgen bij schulden ook worden bevraagd op hun basisvaardigheden.
- De ChristenUnie zal erop toezien dat het geld dat de gemeente krijgt voor het in stand houden dan wel uitbreiden van het aantal Informatiepunten Digitale Overheid ([IDO's](#)) bij de bibliotheken en andere locaties in Zutphen en Warnsveld ook daadwerkelijk besteed wordt aan deze IDO's.
- De brieven die de gemeente verstuurt, worden in begrijpelijke taal geschreven. Er wordt een "[Direct Duidelijk Deal](#)" (een DDD-tje) gesloten met de inwoners. Je stuurt je brief van de gemeente terug als je hem niet snapt. Ook e-mails, folders en de website van de gemeente krijgen een opfrisbeurt.

1.4 Jeugd

Gezinnen zijn belangrijk. De ChristenUnie wil ouders met kinderen waar nodig ondersteunen. De uitdrukking "it takes a village to raise a child" willen we in Zutphen werkelijkheid laten worden. Scholen, buurten, wijken, wijkhuizen en sociale cohesie zijn hierbij sleutelbegrippen.

We willen dat onze kinderen een hoopvol perspectief hebben. Wat wij doen, moet goed voor hen zijn, nu en straks. Kinderen en jongeren hebben een veilige omgeving nodig, zowel fysiek als mentaal. Om gezond op te groeien is kennis van gezonde voeding belangrijk, zowel bij ouders, als bij kinderen en jongeren zelf. Daarnaast is het belangrijk dat kinderen en jongeren participeren in sport-, muziek- of toneelverenigingen, dat zij gezien worden. Gebruik van drugs, alcohol en tabak/vapes willen wij tegengaan.

Wij staan daarom op voor:

- Ouders met baby's van 6 -12 maanden kennis te laten maken met De Baby [Groente Tas](#). De Baby Groente Tas stimuleert ouders verse groenten te koken voor hun baby. De groentetas is gratis voor huishoudens met een eerste kind van vier tot zes maanden oud en wordt acht weken lang aan huis bezorgd. Dit alles onder het motto: wat je als baby proeft, vind je later ook lekker.
- Zutphen sluit zich aan bij [OKO](#) (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) van het Trimbos instituut om het gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren te verminderen.
- Het bestrijden van illegaal wapenbezit onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. Het blijkt dat veel kinderen wapens hebben omdat ze zich onveilig voelen.
- Samen aan de slag in de wijken. In de wijkcentra van Zutphen kunnen (jonge) inwoners zich aanmelden voor verschillende klusjes in de wijk. Dit varieert van zwerfvuil opruimen tot oppassen bij ouders in de wijk. Zo ontstaan er makkelijk verbindingen in de wijk. Wij zetten ons daarbij graag in om de samenwerking met de scholen in de wijk te zoeken.

1.5 Zorg en ondersteuning

De zorg staat onder druk doordat we steeds ouder worden, door de vergrijzing en door personeelstekorten. We kunnen de zorg alleen toekomstbestendig maken als de samenleving zich aanpast. Daarom willen we gemeenschappelijke woonvormen en buurtcentra stimuleren. Wij zetten ons ervoor in dat in Zutphen en Warnsveld mensen naar elkaar omzien. Dat kan alleen als mensen elkaar kennen en zich betrokken voelen bij elkaar.

Het aantal meldingen in de meldkamer over mensen met verward gedrag in Zutphen en Warnsveld is nog nooit zo hoog geweest. Deze mensen moeten op een goede en menswaardige manier geholpen worden. De ChristenUnie hecht eraan dat deze mensen niet gezien worden als een last, maar als mens in nood.

De ChristenUnie staat op voor:

- ✦ Een heldere regierol van de gemeente voor de dagopvang van mensen met (beginnende) geheugenproblematiek en hun mantelzorgers.
- ✦ In elke buurt of wijk een sterk wijkcentrum waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten.
- ✦ Samen met GGNet maakt de gemeente afspraken over hoe mensen met verward gedrag kunnen worden ondersteund. We willen graag onderzoeken of het mogelijk is een GGZ verpleegkundige in de [meldkamer](#) van de politie te plaatsen.
- ✦ Er is structureel overleg tussen de gemeente en geloofsgemeenschappen om kerken en moskeeën te stimuleren hun sociale functie in de stad en/of de wijken te versterken.
- ✦ De vernieuwde [Digitale Hulpwijzer Zutphen](#) verdient het gepromoot te worden. Er blijft helaas elk jaar geld op de plank liggen van o.a. de Meedoen-regeling en andere inkomensondersteunende regelingen van de gemeente. De ChristenUnie zal zich blijven inzetten dat al dit geld terecht komt waar het voor bedoeld is: de inwoners van Zutphen die het nodig hebben.

Hoofdstuk 2 – Zutphen, de stad waar ik mij thuis voel

Welzijn staat bij ons boven welvaart. Dat betekent dat economie, werk, wonen en samenleven in dienst staan van mensen. We bouwen aan een samenleving waar niemand buiten de boot valt en waar iedereen kan meedoen. Wij staan op voor een economie die dienstbaar is aan de samenleving. Wij kijken verder dan economische groei en materiële welvaart maar kiezen voor welvaart in de brede zin.

Zutphen is een mooie stad om te wonen, maar voor veel jongeren is een betaalbare woning niet te vinden. Ook veel ouderen die kleiner willen gaan wonen, vinden geen geschikte woonruimte. Dit vraagt om creatieve oplossingen, met andere woonvormen en ruimte voor particulier initiatief.

Zorg voor Gods schepping is een belangrijk speerpunt van de ChristenUnie. We maken ons zorgen over klimaatverandering en achteruitgang van de biodiversiteit. Daarom willen we de natuur om ons heen goed beschermen. Er zijn duurzame keuzes nodig de komende vier jaar. Zo komt de schepping tot bloei, door en voor mensen.

2.1 Wonen en ruimte

Iedereen heeft een plek nodig waar je veilig bent en gezien wordt. Waar je tot rust kunt komen. Dat begint met een plek om te wonen, zonder geldzorgen, betaalbaar en energiezuinig. In een groene wijk waar men elkaar kent en voor elkaar klaar staat. We bouwen daarom niet alleen huizen, maar werken aan gemeenschappen in groene wijken. Het is voor iedereen goed om in de natuur te zijn, groen om je heen te zien. Wij willen daarom zuinig zijn op de natuur die we in onze stad hebben, en dat graag uitbreiden.

Het grote tekort aan woningen dat ook in onze gemeente bestaat, kan ook worden bestreden door de bouw van tijdelijke woningen. De ChristenUnie juicht de bouw van 100 tijdelijke woningen op het terrein van het oude Gelreziekenhuis in de Ooyerhoek van harte toe.

Er valt hier heel veel over te zeggen maar de belangrijkste issues zijn:

- Participatietrajecten moeten beter opgepakt worden in Zutphen. Er zijn voorbeelden geweest waar de gemeente de plank misgeslagen heeft; daar moet verandering in komen. Vooraf moet duidelijk zijn wat participatie inhoudt en welk niveau van participatie gewenst is van de inwoners. Het betekent niet dat alles maar gezegd, gevraagd en geëist kan worden en dus moet de gemeente ook koers gaan varen en richting willen/durven kiezen.
- We hebben een aantal ontwikkellocaties (Leesten en de Hoven) maar dat is niet genoeg; binnenstedelijk ruimte bieden moet meer mogelijk gemaakt worden en niet stuiten op bureaucratische regelgeving.
- Veel mensen willen graag in hun eigen wijk doorstromen naar een huis dat past bij hun levensfase. Wij willen in bestaande wijken kijken of er woningen toegevoegd

kunnen worden. Wij kiezen voor een goede leefomgeving voor ouderen en hulp bij doorstroming in de woningmarkt. Wij willen graag een stadsscan om te bekijken waar dat het beste kan, met behoud van groen en ontmoetingsplekken.

- + We geven alle ruimte aan wooncoöperaties en [Collectief Particulier Opdrachtgeverschap](#). Zo ontstaan er buurtjes met karakter. Per gebiedsontwikkeling wordt ingezet op alternatieve woonvormen. Deze moeten geen uitzondering vormen, maar de regel worden.
- + Wij willen het splitsen van woningen, hospitaverhuur en neerzetten van mantelzorgwoningen makkelijker en aantrekkelijker maken.
- + De doorlooptijd van aanvragen moet worden verkort en als die aanvraag vertraging oploopt, wordt dat verteld.
- + Nieuwbouw gaat niet alleen over woningen. In bouwprojecten komt ook ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, zoals verenigingen, maar ook voor maatschappelijke organisaties en geloofsgemeenschappen die een belangrijke bijdrage leveren aan het welzijn in de wijk. Zij moeten een plek in de buurt kunnen behouden. De gemeente maakt daarover afspraken met bouwers en ondersteunt waar nodig.
- + Er wordt regionaal samengewerkt tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer, nieuwbouw en jongerenhuisvesting.
- + Gemeentelijk vastgoed dat leeg staat, wordt in samenspraak met de gemeente beschikbaar gesteld als startup co-working spaces met de mogelijkheid tot bewoning. De gemeente vraagt hier niet de maximale huurprijs voor.
- + Waar nodig transformeren we leegstaande winkelpanden naar woningen om de binnenstad leefbaar en bruisend te houden.
- + Doorstroming is één van de oplossingen voor het tekort aan woningen. Er moet geïnvesteerd worden in doorstroommakelaars en doorstroompremies.
- + Leesten is op te weinig punten ontsloten voor autoverkeer. De ChristenUnie blijft de gemeente aanspreken op een veilige ontsluiting van dit deel van Zutphen.
- + De 100 tijdelijke woningen die in de Ooyerhoek op de planning staan worden duurzaam gebouwd. Het zou mooi zijn als de woningen herplaatst kunnen worden, als ze niet meer in de Ooyerhoek kunnen blijven. Naar voorbeeld van flexwoonproject De [Merwijde](#) in Arnhem.
- + Bij de toekenning van de 100 tijdelijke woningen aan woningzoekenden, moet ook gekeken worden naar de sociale cohesie.

2.2 Duurzaamheid

Om toekomstige generaties dezelfde kansen te geven, moeten wij zuinig met onze energie om gaan en inzetten op circulaire oplossingen. Maar de transitie naar een duurzame samenleving kan alleen als die eerlijk verloopt. Het moet voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn. Inwoners en overheid moeten samen de handen uit de mouwen steken.

Daarom ondersteunt de gemeente inwoners en ondernemers in wat zij zelf op het gebied van duurzaamheid kunnen doen.

De ChristenUnie staat daarom op voor:

- ✦ Bewust omgaan met ons energieverbruik, ook in panden van de gemeente. Zo dragen we samen zorg voor mens, milieu en toekomst. De gemeente moet dit actief blijven stimuleren en ondersteunen.
- ✦ Elke duurzame ontwikkeling moet bijdragen aan het voorkomen van energiearmoede onder onze inwoners.
- ✦ We stimuleren het gebruik van slimme batterijen en andere vormen van energieopslag in wijken en op bedrijventerreinen. Zo ontlasten we elektriciteitsnetten.
- ✦ We stimuleren dat Zutphen CO₂-neutraal wordt. Als er warmte uit de IJssel gehaald wordt voor het verwarmen van een groot aantal woningen, dan is het van belang dat de energielevering betaalbaar blijft voor onze inwoners. Bij dit project moet de aandacht blijvend gericht zijn op de natuur en de leefbaarheid in de wijken.
- ✦ Waar mogelijk willen we toe naar een lokaal vormgegeven energiesysteem van volledig hernieuwbare energie, inclusief mogelijkheden voor batterij-opslag. Energiecoöperaties brengen de energietransitie dichterbij de burger. We willen dat de gemeente deze ontwikkeling stimuleert. Lokaal eigenaarschap van tenminste 50 % is hierbij het uitgangspunt. Dit vergroot het draagvlak en versnelt de energietransitie. Zo kunnen eigen inwoners profiteren van duurzame opwekking.

2.3 Biodiversiteit en landelijk gebied

Planten en dieren hebben recht op onze zorg, omdat ze van waarde zijn. Maar wij als mens hebben ook baat bij een rijke natuur, omdat wij daar onderdeel van uitmaken en afhankelijk van zijn. Bevordering van biodiversiteit heeft de permanente aandacht van de gemeente. Bij elk beleidsveld wordt gekeken welke maatregelen ten behoeve van een groene leefomgeving kunnen worden genomen.

De ChristenUnie staat daarom op voor:

- ✦ Vervangen van steen door groen, waar mogelijk, bij het inrichten van de openbare ruimte. Nieuw straatmeubilair is circulair geproduceerd. Nieuwe of gerenoveerde parkeerplaatsen gaan, waar dat kan, bestaan uit halfverharding zodat water gemakkelijker in de bodem kan wegvloeien.
- ✦ Wij juichen particuliere initiatieven als 'Ruil een tegel tegen een plant' toe.
- ✦ Wij zijn blij met het maaibeeld in Zutphen. Maar de bermen mogen van ons nog meer kleur krijgen, om van te genieten en om een rijke insectenwereld te stimuleren. Het moet voor bewoners makkelijk worden in overleg met de gemeente de bermen in hun wijk zelf in te zaaien of in te beheren.

- ⊕ Bij nieuwbouwprojecten worden zo min mogelijk bomen gekapt en voor elke gekapte boom komen er minstens twee terug.
- ⊕ Voor elke bewoner een boom! Wij zijn hier blij mee, maar vinden dat de gemeente hier meer haast mee moet maken.
- ⊕ Volkstuinen brengen burgers dicht bij de natuur en elkaar. De gemeente zet zich ervoor in dat de huidige volkstuincomplexen behouden blijven.
- ⊕ De gemeente stimuleert waar dat kan grondgebonden en duurzame vormen van landbouw.
- ⊕ De gemeente zet zich ervoor in dat particuliere initiatieven, zoals een burgerboerderij, die consument en duurzame vormen van voedselproductie bij elkaar brengen. Dit kan bijvoorbeeld door eigen landbouwgrond hiervoor ter beschikking te stellen of mee te denken over financiering door functieverandering van de gebouwen mogelijk te maken. Ook projecten zoals 'Biostad Zutphen' worden door de gemeente omarmd.
- ⊕ De gemeente heeft veel eigen landbouwgrond die verpacht wordt. Als gronden opnieuw worden uitgegeven, wordt met de gebruikers duurzaamheidsmaatregelen overeengekomen. Dit kan in de vorm van aanplant van landschapselementen of inrichten van kruidenrijke stroken of bloemranden.
- ⊕ De gemeente werkt actief mee aan het versterken van de natuur in de Tichelbeeksewaard. Openstelling als wandelgebied mag hier niet ten koste gaan van de biodiversiteit. Ook zet de gemeente in op behoud van (een groot deel van) het fraaie cultuurlandschap in deze waard. Waar mogelijk blijven gronden behouden ten behoeve van de noodzakelijke extensivering van landbouwbedrijven.

2.4 Werk en economie

Economie gaat niet alleen om geld en winst. De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers helpt duurzaam te werken. Wij willen ook dat de gemeente blijft samenwerken met aanbieders van lokale en regionale producten en dat de gemeente kansen biedt aan mensen die moeilijk aan een baan komen. Samenwerken vanuit vertrouwen in ondernemers die het goede willen doen.

De ChristenUnie wil haar uiterste best doen jongeren goed voorgesorteerd de maatschappij in te sturen. Het aantal bijstandsgerechtigden onder jongeren in Zutphen groeit. Daar zijn wij van geschrokken en we willen ons uiterste best doen deze stijging een halt toe te roepen.

De binnenstad van Zutphen heeft door haar monumenten, cultuuraanbod en horeca een grote aantrekkingskracht op bezoekers en nieuwkomers. Wij blijven investeren in een aantrekkelijke en leefbare binnenstad met een goede combinatie van wonen en werken.

Daarom staan wij op voor:

- ⊕ Sociale ondernemers die een grotere kans krijgen bij aanbestedingen van overheidsinkoop. Bij alle aanbestedingen is Social Return on Investment een voorwaarde.
- ⊕ Voor ondernemers moet er één (digitaal) loket zijn waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Dit loket sluit aan bij het provinciale loket.
- ⊕ We blijven wonen boven winkels stimuleren.
- ⊕ Startende ondernemers verdienen de steun van de overheid. We willen dat de gemeente zich coöperatief opstelt bij het zoeken naar ruimte.
- ⊕ Wij dragen de Technieklab een warm hart toe en zullen een blijvende samenwerking stimuleren.
- ⊕ Ondernemers die thuis een eigen werkruimte nodig hebben, mogen niet gehinderd worden door onnodige regelgeving. Maatwerk is hier het sleutelwoord.
- ⊕ De gemeente blijft ruimte geven aan grondgebonden landbouw in het buitengebied; zij is een belangrijke beheerder van het cultuurlandschap.
- ⊕ De zorg is de grootste werkgever in Zutphen. Daar is niets verkeerd aan, maar we willen een diverse stad zijn. Daarom stimuleren we andere vormen van bedrijvigheid in onze stad.
- ⊕ Er wordt een traject gestart om het aantal jongeren in de bijstand in vier jaar met minimaal 50 % te verkleinen.

2.5 Cultuur en sport

Cultuur en sport brengen mensen samen en geven kleur aan ons leven. Het heeft de mogelijkheid om ons stil te zetten, te laten ontspannen, wakker te schudden en te verbinden. Wij staan daarom op voor een levendig cultuur-, sport- en verenigingsleven. Kunst en cultuur is van en voor iedereen, jong en oud. De overheid stimuleert en subsidieert waar nodig.

Daarom staan wij op voor:

- ⊕ Het integreren van de Bibliotheek, het Stedelijk Museum en het Hanzehuis. Dat ondersteunen wij. We willen dat dit traject uiterlijk in 2027 wordt afgerond.
- ⊕ Cultuureducatie voor alle kinderen. Wij stimuleren samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen.
- ⊕ Gratis toegang gedurende één seizoen (bijv. 2026/2027) tot culturele instellingen op een nader te bepalen dagdeel per week.
- ⊕ Gebouwen worden zoveel mogelijk multifunctioneel benut. Om het gebruik te optimaliseren, maar ook om dwarsverbanden tussen scholen, verenigingen, kinderopvang, zorg, bibliotheek, kerken en muziek te versterken.
- ⊕ De gemeente koestert haar monumenten, zoals de binnenstad en de diverse kastelen en monumentale boerderijen in het buitengebied. Voor gemeentelijke monumenten wordt een onderhoudsbudget gereserveerd.

Hoofdstuk 3 – Zutphen, de stad waar ik me veilig voel

Wij maken ons allen steeds meer zorgen over onze veiligheid. Dat geldt op mondiaal niveau (denk aan de oorlog in Oekraïne), maar ook op lokaal niveau. De cijfers voor huiselijk geweld en femicide en andere vormen van vrouwenmishandeling liegen er niet om, en in Zutphen liggen de cijfers net iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

We willen ons allemaal veilig voelen in onze stad, ook als we op weg gaan op de fiets, in de auto of te voet. Waar we de verkeersveiligheid kunnen verbeteren, moeten we dat doen, want elk incident is er één te veel.

3.1 Sociale veiligheid

Tweeduizend jaar geleden schreef een wijze man in een brief aan de Romeinen: *‘Vergeet nooit dat jullie allemaal gelijk zijn. Je moet jezelf niet belangrijker vinden dan anderen².’* Dit is voor ons de bril waarmee we naar onze medemensen kijken. Niemand is belangrijker of juist minder belangrijk dan de ander. Ongeacht leeftijd, gender, intelligentie, hulpbehoefendheid of anders. Discriminatie op welke grond dan ook is verkeerd en moet worden bestreden. De ChristenUnie Zutphen/Warnsveld spreekt zich uit tegen radicalisering en discriminatie.

Daarom staan wij op voor:

- Het vergroten van diversiteit .
- Het bestrijden van femicide en vrouwenmishandeling.

3.2 Digitale veiligheid

Onze wereld wordt steeds digitaler. Overheidsdiensten zijn allemaal digitaal aan te vragen. Dit houdt in dat veel vertrouwelijke informatie digitaal te vinden is. Hackers zijn daar altijd naar op zoek. Informatiebeveiliging is niet iets dat alleen de ICT-afdeling op het gemeentehuis aan gaat, maar het gaat alle mensen in de hele organisatie aan.

Overheidsinformatie is in principe openbaar. Maar gemeentes verwerken ook heel veel vertrouwelijke informatie, dus ook Zutphen. Als deze gegevens in verkeerde handen vallen kan dat nadelige gevolgen hebben voor de gemeente en haar inwoners. Criminelen proberen aan de lopende band toegang te krijgen tot privégegevens. De ChristenUnie Zutphen/Warnsveld vindt dat de gemeente Zutphen meer moet doen om deze vertrouwelijke informatie over haar inwoners te beschermen.

² De Bijbel, Romeinen 12: 16

De ChristenUnie Zutphen/Warnsveld staat op voor:

- ✦ Een duidelijk beleid ten aanzien van onze digitale veiligheid.
- ✦ Een vast budget vaststellen voor die digitale veiligheid. Zo komt de digitale veiligheid jaarlijks ter sprake in de raad.
- ✦ Het aanstellen van een gemeentelijk CHV-er. De CyberHulpVerlener adviseert binnen de gemeentelijke organisatie collega's over digitale veiligheid, meldt incidenten en verhoogt de digitale weerbaarheid van de organisatie.

3.3 Verkeersveiligheid

De overheid heeft tot taak de openbare ruimte zo in te richten dat iedereen zich veilig binnen haar grenzen kan bewegen. Fiets- en voetpaden moeten veilig zijn en kruispunten overzichtelijk.

De ChristenUnie is groot voorstander van een autoluwe binnenstad. Dit zal de leefbaarheid in de binnenstad en het toerisme ten goede komen. Daarbij is het wel van belang dat parkeerplaatsen die in de binnenstad verdwijnen, aan de rand van die binnenstad weer terugkomen. De bevoorrading van winkels moet ook niet in de problemen komen, net zoals het voor bewoners van de binnenstad mogelijk moet zijn hun auto in- en uit te laden op gezette tijden.

Onze stad moet voorzien zijn van voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's. Daarbij moet streng opgetreden worden tegen "paalhangars". Bij uitbreidingsgebieden als De Hoven moet deelmobiliteit een grote plek krijgen.

De kleine elektrische busjes die op afroep beschikbaar zijn voor ouderen en mensen die beperkt mobiel zijn, moeten blijven. Wij verwachten dat het aantal gebruikers alleen maar zal stijgen. Deze vorm van mobiliteit past bij onze stad.

De ChristenUnie staat op voor:

- ✦ Vergroting van de sociale veiligheid op straat. Slecht verlichte fietspaden zoals bijvoorbeeld bij de Keucheniusstraat moeten beter worden verlicht.
- ✦ De gemeente moet inventariseren welke (fiets)wegen als onveilig worden ervaren en daar actie op ondernemen.
- ✦ Bij fietspaden die ook door voetgangers gebruikt worden (Ooyerdreef, Leestensdreef, Spikerpad), moet onderzocht worden of er een voetpad bij aangelegd kan worden.
- ✦ Speelplekken voor kinderen moeten alle kinderen aanspreken, meisjes zowel als jongens. Voor ouders en ouderen worden bankjes geplaatst; een jeu-de-boulesbaan zorgt voor nog meer samenzijn van generaties.
- ✦ Het onderzoek naar een autoluwe binnenstad moet opnieuw worden opgesteld.
- ✦ Het 's Gravenhof dient als eerste autovrij gemaakt te worden. Dit mooiste plein van onze stad moet worden ingericht als voetgangers- en verblijfsgebied met veel groen.
- ✦ Bij uitbreidingsgebieden als De Hoven en Leesten Schouwbroek, moet deelmobiliteit op de agenda staan en gepromoot worden.

3.4 Fysieke veiligheid

Veilige en leefbare buurten ontstaan wanneer mensen naar elkaar omzien. De gemeente moet daarbij helpen want dat gaat niet vanzelf. Daarom willen wij daarin investeren. Daarnaast is het belangrijk om de realiteit niet uit het oog te verliezen en voorbereidingen te treffen voor nationale en/of lokale crises als stroomstoringen en schaarsten.

De ChristenUnie staat op voor:

- ✦ We moeten lokale dreigingsscenario's in kaart brengen. Wat doen we als de stroom 48 uur uitvalt of als er een grote brand uitbreekt? Er kunnen afspraken gemaakt worden met kerken en buurtcentra die allemaal hun deuren kunnen openzetten voor buurtbewoners in nood. Zij staan dichtbij om buurtbewoners een helpende hand te bieden.
- ✦ De gemeente neemt de regie in het voorbereiden van onze inwoners op grote crises. Noodvoorraden hoeven niet door elk huishouden individueel aangeschaft te worden. Wijkcentra en kerken kunnen hierin een belangrijke rol spelen. De gemeente gaat hierover in overleg.
- ✦ De gemeente moet een plan opstellen hoe om te gaan met crises.
- ✦ Ondernijning vormt een grote bedreiging, ook op lokaal niveau in Zutphen. De ChristenUnie wil dat de gemeente tweejaarlijks het beleid en de uitvoering over de aanpak van ondernijning onderzoekt. Regionale samenwerking is hierbij erg belangrijk.

Hoofdstuk 4 – Zutphen, de stad van ons samen

Politiek vraagt om samenwerking, betrouwbaarheid en dienstbaarheid. De overheid moet eerlijk, duidelijk en benaderbaar zijn. De ChristenUnie staat niet voor een grote overheid, maar wel voor een sterke samenleving. Omzien naar elkaar, vrede stichten en rechtvaardigheid zijn daarbij sleutelwoorden.

4.1 Met inwoners de stad besturen

Dit vraagt om goed bestuur, gevormd door mensen met een sterk moreel en integer kompas. Daar mogen wij op aangesproken worden. Binnen de gemeenteraad zet de ChristenUnie zich in op luisteren en samenwerken, betrouwbaar en constructief. Wij waarderen initiatieven van inwoners en organisaties. Een [burgerberaad](#), zoals we dat in het voorjaar van 2025 over de energietransitie gehad hebben, vinden we heel constructief. Het was geweldig om te horen hoe standpunten van inwoners bij aanvang van het burgerberaad over energietransitie ver uit elkaar lagen, maar hoe ze toch met elkaar in gesprek gingen en tot een gezamenlijk advies kwamen. Daar kan iedereen van leren, en zo'n proces is samenbindend.

De ChristenUnie staat op voor:

- Het organiseren van burgerberaden, om de twee jaar, over actuele onderwerpen. We denken dan allereerst aan de vergrijzing.
- Bij coalitiebesprekingen worden specifieke belangengroepen zoals de [jongerenraad](#) en de Brede Adviesgroep Sociaal Domein om advies gevraagd.
- Elke twee jaar heeft het college met de gemeenteraad een bijeenkomst over integriteit.
- Het proces van burgerparticipatie moet duidelijk en transparant zijn. De gemeente maakt hier beleid op, en draagt dit uit.
- Heldere procesafspraken bij burgerparticipatie.
- Vroegtijdig open en eerlijk inwoners betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen.
- Op hun achttiende verjaardag krijgen jongeren een verjaardagskaart van de burgemeester. Op die kaart staat bijv. een qr-code waar alle belangrijke informatie te vinden is waar je mee te maken krijgt als je achttien wordt. Elk jaar organiseert de gemeente een feest voor alle inwoners die dat jaar 18 geworden zijn, met informatiestands om deze inwoners wegwijs te maken in alles wat er vanwege de overheid verandert als ze 18 jaar zijn geworden.

4.2 Met bestuurders de stad besturen

De inwoners van Zutphen en Warnsveld worden in de gemeenteraad op dit moment vertegenwoordigd door elf verschillende partijen. Vanaf de verkiezingen volgend jaar kan

dat aantal zelfs groter worden. Hoe gaan we daar inhoud aan geven? Want we zien ook een groeiende behoefte aan meer dualisme, transparantie en dienstbaarheid in de politiek.

Verschillen moeten we niet laten ontaarden in bittere tegenstellingen. Verschillen moeten ons juist uitdagen met elkaar in gesprek te gaan om bruggen te bouwen. Alleen zo kunnen inwoners van Zutphen en Warnsveld hun eigen college en gemeenteraad (blijven) vertrouwen. Daar zullen wij elkaar als raadsleden, het college en de gemeente op blijven aanspreken.

Onze gemeente heeft met de onlangs ingezette beleidslijn “inwoner in beeld” een goede start gemaakt. Desondanks wordt ook de lokale overheid beperkt vertrouwd. Er zijn nog steeds signalen dat inwoners van het kastje naar de muur worden gestuurd. Dat moet stoppen. De ChristenUnie zal zich ervoor blijven inzetten dat inwoners zich door onze lokale overheid gezien voelen. Dat er naar ze geluisterd wordt vanuit een dienstbare houding, waarbij de vraag van de inwoners centraal staat.

We sluiten onze plannen voor de komende jaren af met waar we begonnen zijn, met een deel van de Bergrede van Willem Aantjes:

Christelijke politiek wordt gekenmerkt door verantwoordelijkheid, dat wil zeggen dat je er weet van hebt verantwoording te moeten afleggen, antwoord te moeten geven. De eerste vraag, die aan een mens gesteld werd, luidde: “Adam, waar ben je?” Dat is de vraag die ons gehele leven begeleidt, ook in de politiek, bij iedere beslissing telkens weer: mens, waar ben je? Waar sta je in de problemen van de wereld? Aan welke kant sta je?³

U mag ons hierop aanspreken!

³ Willem Aantjes, Speech op het eerste CDA-congres, 23 augustus 1975, beter bekend als ‘De Bergrede van Aantjes’.